VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL VI. Nr. 10 OCTOMVRIE 1939

FRESCĂ DIN MÂNĂSTIREA VĂCĂREȘTI

(Clișeu: „România" revista O. N. T.)

Anul VI — Cluj, Octomvrie 1939 — Nr. 10

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

Trecut în reg. special dela Trib. Cluj S. III, Nr. 114/1938.

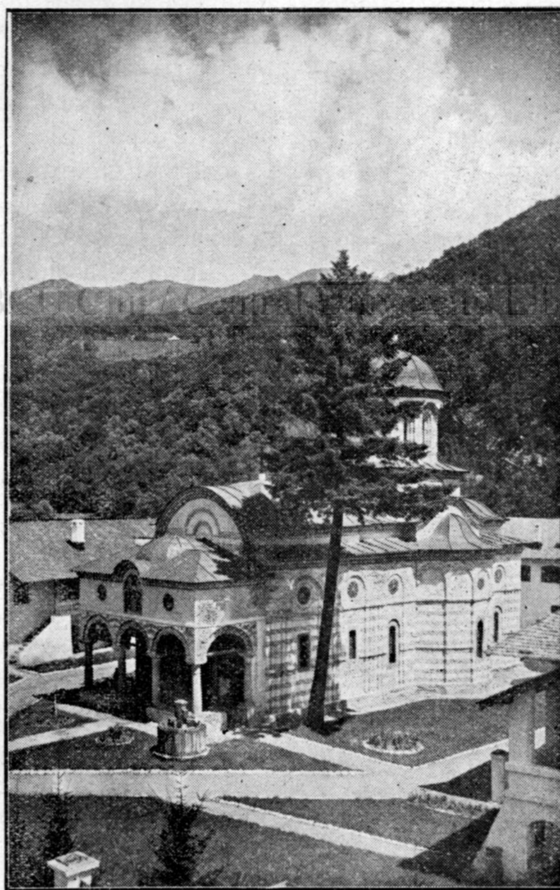
Bun de imprimat

INVITAŢIE LA COMUNIUNE

de *GRIGORE POPA*

Credem, în temeiul semnelor de până acuma, că viitorul stil de viaţă socială şi politică va fi *comunitarismul.*

Nici comunism, nici fascism, nici stânga, nici dreapta. Şi asta, dintr'un motiv foarte simplu: viaţa nu-i de dreapta sau de stânga, ci pur şi simplu viaţă, un dat, care trebue înţeles aşa cum este şi care nu poate fi transfigurat la lumina unei credinţe eroice decât acceptându-l aşa cum este. După actul de acceptare şi aderenţă organică la viaţă, înainte de ori-ce schematizare sau unilateralizare în formule goale şi uscate, după coincidenţă totală cu viaţa reală a naţiunii, urmează procesele de transformare şi îmbunătăţire. Căci numai cine se aşează în punctul esenţial al vieţii naţionale, numai cine creşte cu ea şi prin ea, numai cine-i poartă măririle şi întristările ei în sânge, în nervi, în inimă şi duhul său, poate s'o ridice pe culmi.

Mănăstirea Cozia

Toate tendinţele care vin dela periferie, determinate de oportunism electoral sau conjunctură internaţională, sunt sterpe şi se şterg fără urmă. La fel se întâmplă şi cu schematismul formulelor politice de mare circulaţie. Ele pot recolta glorii momentane, pot acoperi răni iremediabile, pot aduce la guvern, nu pot însă transforma. Sau dacă vreau s'o facă, transformările lor sunt simple simulacre impuse de forţele externe în a căror umbră cresc.

Dar mai ales — şi aici îşi dovedesc toată sterilitatea şi neputinţa — nu pot revoluţiona. Şi fără o revoluţionare în adâncimile morale, sociale şi economice, nu se poate schimba nimic în România. Timpul cârpelilor a trecut. Dacă vrem să însemnăm ceva în istorie şi pentru istorie, trebue să îndrăznim. Intâi, să ne cunoaştem aşa cum suntem, încărcaţi de toate virtuţile şi de toate păcatele. In al doilea rând, să trăim din substanţă proprie şi pe picior propriu, neînchinându-ne steagurile nici la dreapta, nici la stânga.

In al treilea rând, să avem curajul şi bărbăţia să rostim, fără teamă şi în deplină luciditate, cuvântul revoluţionare, în întreitul înţeles amintit mai sus. In al patrulea loc, să n'o facem aceasta din spirit de imitaţie şi maimuţărie politică, fiindcă aşa e la modă, aşa bate vântul, ci din convingerea unei necesităţi care ne depăşeşte ca indivizi şi îşi are legitimarea în veşnicia ecumenicităţii naţionale. Dacă elanurile naţionale nu se identifică în profunzime şi amploare, cu această totalitară expresie a perenităţii naţionale, eficacitatea lor este nulă sau în cel mai bun caz pătată de neputinţă.

La această concrescenţă cu însaşi fiinţa, nu se poate ajunge decât pe calea afinităţilor comunitare. Afinităţi de sânge, de simţire, de voinţă şi de spirit. Toate acestea, sfinte garanţii ale unui trecut comun, organizate în linia de bătaie pentru

un viitor comun, care să fie al tuturor, şi nu numai al câtorva. Ele aduc cu sine comunitatea de istorie, comunitatea de datini şi comunitatea mesianică, toate alimentate de comunitatea sângelui şi a credinţelor.

Desigur, nu putem stărui acuma asupra cercurilor de desvoltare ale afinităţilor comunitare, care încep în familie şi se desăvârşesc în ecumenicitatea naţională, în neam, care nu e decât o comuniune de dragoste şi destin, cea mai cuprinzătoare pe care o cunoaşte istoria până acuma.

Subliniem deocamdată că afinităţile comunitare, aceste nenumărate şi sfinte legături prin care comunicăm cu ai noştri, cu mamele şi taţii noştri, cu fraţii şi surorile, cu strămoşii, cu Patria, cu Naţiunea concretă, aşa cum trăeşte în milioanele de indivizi, cresc organic, în cercuri concentrice. Şi în acest caz, e normal să se stabilească o ierarhizare firească, ale cărei valori nu sunt impuse nici de vechimea sângelui, nici de teancul acţiunilor de bancă, nici de lupta de clasă, ci de valoarea intrinsecă a individualităţii. In această scară de valori n'are ce căuta capitalul. Căci în sine, capitalul n'are nici o valoare. El devine rodnic şi semnificativ pentru naţiune, atunci când valorifică şi sporeşte puterile creatoare ale acesteia. Şi cum comuniunea de dragoste şi destin pe care o numim noi naţiune e alcătuită din toate individualităţile cuprinse în limitele aceloraşi afinităţi comunitare, capitalul trebue să fie, într'un anume fel, al tuturora. Şi în acest caz, din proprietate capitalistă numai pentru îmbuibarea unora foarte puţini, capitalul devine proprietate umană pentru toţi. Naţiunea concretă, existentă, participă, prin categoriile sale organice, breslele de protecţie şi muncă, la binefacerile capitalului.

Acesta este punctul de vedere al *comunitarismului* nostru. O ordine umană firească, unde demnitatea persoanei să fie prima valoare, iar primatul spiritualităţii premisă indiscutabilă.

Această schimbare radicală de perspectivă şi de accent în viaţa românească nu se poate face decât în numele credinţei comunitare. Comunitarismul este înainte de orice un just echilibru între comunitate şi individualitate, problema fundamentală a tuturor statelor, fie că se numesc totalitare, fie că îşi zic proletare sau democratice. Daţi fiind factorii organici ai afinităţilor comunitare, a căror expresie organizată este comunitatea, individualitatea se găseşte dela început într'un mediu prielnic, dela început orânduită într'o ierarhie corespunzătoare puterilor ei creatoare. Fără a fi roaba comunităţii şi păstrându-şi toată iniţiativa la care o îndreptăţesc posibilităţile ei, individualitatea se recunoaşte ca parte organică a totului. Raporturile între ea şi comunitate nu sunt de constrângere brutală, ci de consimţământ. Recunoaşterea lor este reciprocă. Şi e cu totul altceva să acţionezi prin consimţire decât prin constrângere. Pentru cel din urmă caz, exemplele sunt la îndemâna tuturor. Pe noi ne interesează ethosul omului care lucrează prin consimţire.

Atitudinea lui morală, în sens larg, este de înălţare. Şi este cu atât mai înaltă, cu cât idealul la care a consimţit este mai inalt şi mai generos. Frumuseţea acestui ideal se răsfrânge în feţele tuturor acelora cari trudesc pentru împlinirea lui. Omul, în acest caz, are reconfortanta convingere că lucrează de bună voie, prin liberă alegere, la o cauză mare care-l depăşeşte, dar care îl transfigurează în acelaş timp.

Şi nu trebue să uităm nici o clipă faptul că participarea lui consimţită înseamnă şi răspundere personală şi luare asupra-şi a toate riscurile la care poate fi expusă alegerea făcută. Ce vreţi mai frumos şi mai eroic pentru om, al cărui rost ontologic este să transforme pământul şi să-l ridice cât mai aproape de Dumnezeu?

In această atmosferă de camaraderească participare la aceeaşi acţiune ne gândim la o revoluţie naţională în sensul celor de mai sus – sporeşte încrederea, sporeşte eroismul, sporeşte puterea de sacrificiu, iar frenezia muncii comunitare devine ruga tuturor pentru mântuirea tuturor.

Ce n'ar putea face un neam prins în armura de flăcări a unei asemeni acţiuni comunitare? Ar putea mişca şi munţii din loc. Pentrucă în acest caz, întreg complexul de dispoziţii voluntare, afective şi intelectuale, ceeace înţelegem noi prin ethosul comunitar, toată zestea sângelui şi a duhului, s'ar mări cu putere exponenţială. Adăugaţi la aceasta asceza pe care o impune o astfel de stare sufletească, tensiunea la care clocotesc puterile generatoare ale neamului, şi veţi avea în faţă icoana României eroice şi comunitare.

La începutul anului universitar

de Dr. G. L. MUNTEANU

Instituțiile de grad universitar și-au redeschis porțile după trei luni de vacanță.

Studențimea română, cu puteri proaspete de muncă, animată de nobila intenție a unei cât mai corăspunzătoare pregătiri pentru viață, se regrupează în centrele universitare. Aci vrea să soarbă învățătură bună, luminătoare de minte, întăritoare de suflet, îndrumătoare pe căile drepte ale vieții. Aci vrea să se înarmeze pentru lupta de mâne, luptă demnă și cinstită, luptă care are un singur țel: propășirea și fericirea neamului. Această studențime este nădejdea neamului și țării pentru zilele de mâne. Ei îi revine sarcina de a călăuzi destinele generației viitoare. In măsura în care va fi pregătită pentru viață, va putea la timpul său să se achite de îndatoririle ce-i revin. Este ca o mlădiță nobilă ce crește pe trunchiul neamului, lipsindu-o de îngrijirea corăspunzătoare se pipernicește, ocrotindu-o se va desvolta viguros dând rod bogat. Dacă peste tot este un imperativ național, ca toată atențiunea să ne-o concentrăm asupra generației tinere, atunci fără îndoială, ce avem mai bun trebue să dăm studențimei. Ea este centrul nevralgic, în această generație. Ea este creierul și simțirea națională a zilelor ce vin.

Această datorie nu este numai o problemă de Stat, o problemă școlară, ci una națională. Conținutul sufletesc al intelectualului de mâne nu se încheagă numai în școală, ci în întreg mediul social care exercitează o influință covârșitoare asupra structurii lui. Și dacă azi avem motive serioase de a fi îngrijorați de soarta ei, vina în parte revine asupra noastră a tuturora. Școala pe deoparte a fost lipsită de căldura cu care trebuia să îmbrățișeze și să modeleze sufletul studențimii, iar societatea indiferentă l-a lăsat pradă tuturor ideologiilor de care ea însași era frământată. Școala a fost un simplu focar de instrucție, lăsând în sarcina societății educația. In societatea românească din ultimele decenii însă n'a fost atmosfera prielnică unei atât de delicate chemări. Fărâmițită în certuri politice, nărăvită în a fi absentă dela orice muncă de interes obștesc, ahtiată după înavuțire rapidă, disprețuitoare față de realizările mari, necredincioasă tradițiilor sfinte, surde în fața îndemnurilor nobile, ce bun putea oferi sufletului în formație, decât ale ei păcate. E îngrozitor calvarul acestei generații, era totuși de neprevăzut, că desechilibrul anumitor suflete va atinge abisul celui mai odios păcat. A trebuit ca jertfa sfântă a celui ce și-a împlinit cu atâta devotament datoria față de neam, tron și țară, în împrejurări extrem de grele să ispășească erorile societății, pentru ca aceasta să se cutremure, să se trezească la realitate, să-și dea seamă de răul săvârșit din nepăsare și inconștiență. A trebuit ca cu prețul unei desgustătoare pete morale, tânăra generație să-și deschidă ochii asupra pericolului ce-i pândește sufletul.

P. Capidan: Țărăncuță

Nu-i momentul pentru învinuiri și scuze, durerea unanimă a provocat un reviriment social.

El trebue călăuzit pe linia promovării unei noui vieți a studențimii. Școala și societatea mână în mână au să clădească un suflet nou, un suflet animat de preocupări nobile, în care iubirea de Dumnezeu, Neam, Țară și Rege să se înfrățească cu respectul față de legi.

Școala zilei de azi, are o îndoită misiune: instructivă și educativă. Profesorul este nu numai lumina catedrei, ci și părintele îngrijat de toți pașii fiilor lui sufletești. Zi de zi cu hărnicie, smulgând buruiana înăbușitoare de suflet, să aerisească, să lumineze, să ude germenul seminței bune. Din căldura sufletului lui să se încălzească sufletul plăpând al tinerilor. Din lumina minții lui să se lumineze mintea lor. Din exemplul bun al vieții lui să se plămădească linia vieții lor.

Alături de școală, societatea să-și revizuiască manifestările. Destul cu nepăsarea, cu ambițiile condamnabile, cu discuțiunile, cu disprețul legilor, cu călcările poruncilor morale. Pilda vieții ei este hotărâtoare pentru tineret. Destul cu trâmbițarea relelor de cari este frământată. A sosit vremea ca drojdia să se lase la fund și limpezimea să fie oglinda vieții publice.

Biserica neamului, instituție divină prin originea și chemarea ei, la această răscruce de drumuri face un desnădăjduit apel, atât universității, cât și societății românești: In an nou la muncă nouă în duhul creștin al strămoșilor pentru clădirea sufletului tineretului român.

Ea care un moment nu s'a oprit în acest drum istoric va ști să-și îndoiască puterile pentru a premerge și de astă dată cu exemplu.

COMORI DUHOVNICEȘTI

RUGĂCIUNEA

de Pr. ION GORON

In zilele acele au adus în fața lui Isus un copil stăpânit de demoni. Invățăceii – cărora Isus le dăduse însărcinarea de a fi tămăduitorii trupului și sufletului celor ce le cer ajutorul – au încercat să-l vindece, dar în zadar. Cu acest prilej a spus Mântuitorul cuvintele, de care trebue să țină seamă cei ce doresc mântuire: „acest neam (a demonilor) nu se poate scoate fără numai cu rugăciune și cu post."

Aceste sunt armele, pe cari ni le recomandă Isus pentru lupta împotriva răului și a păcatului:

Elena Popea: Compoziție

rugăciunea şi postul. Nu sunt arme noui. In multele mii de ani petrecuţi dela facerea lumii până la venirea Mântuitorului oamenii au avut şi rugăciunea şi postul drept arme duhovniceşti impotriva Diavolului. Cel ce de repeţite ori a accentuat că n'a venit să strice legea, ci să o îndeplinească, n'a făcut altceva, decât a dat nou ascuţiş şi nouă strălucire acestor vechi şi încercate arme duhovniceşti. Oamenii dinainte de Hristos, întocmai caşi mulţi oameni din zilele noastre, atribuiau postului şi rugăciunii o forţă magică, o forţă de constrângere a divinităţii. Jalnică rătăcire, care a făcut nebuni din cei ce se credeau înţelepţi, deoarece a schimbat mărirea Făcătorului cu aceia a făpturilor, detronând pe Dumnezeu şi ridicând pe tronul măririi nesăbuita poftă omenească. Omul care se roagă astfel, vrea realizarea voinţei lui nu a voinţei lui Dumnezeu. Isus s'a făcut om ca să-i înveţe pe oameni să se închine şi să postească cu duhul şi cu adevărul.

Rea Silvia Radu: Autoportret

In psihologie se vorbeşte de forţe produse de glande, cari încetinează ori accelerează acţiunile organismului, dându-i astfel putinţa de a se adapta la situaţiunile în vecinică schimbare ale mediului. In viaţa duhovnicească rolul acestor forţe îl îndeplineşte postul şi rugăciunea. Postul e înfrânarea, rugăciunea avântul. Amândouă – şi înfrânarea şi avântul – sunt indispenzabile omului, care vrea să rămână pe calea virtuţii.

Oamenii s'au rugat întotdeauna. Dar abia prin Hristos rugăciunea a devenit ceea ce trebue să fie într'adevăr: o forţă morală pentru cucerirea împărăţiei binelui. Totdeauna au ştiut oamenii, că trebue să existe un acord între voinţa lor şi voinţa lui Dumnezeu; altfel nu se poate realiza nici un bine pe pământ. Şi totdeauna acesta a fost scopul ori cărei rugăciuni eşite de pe buze omeneşti: să pună de acord voinţa omului neputincios cu aceea a lui Dumnezeu cel Atotputernic.

Dar în concepţia omului primitiv rugăciunea nu e altceva decât o formulă magică mai lungă, care rostită la anumite timpuri şi cu respectul riguros al anumitor forme exterioare, devine o unealtă potrivită, cu ajutorul căreia voinţa divină poate fi captată, câştigată pe seama omului. Pe o treaptă mai înaltă a evoluţiei rugăciunea devine forma potrivită de a cere ajutorul lui Dumnezeu. Mai târziu rugăciunea devine o convorbire cu Dumnezeu şi în forma aceasta e expresiunea fidelă a tuturor sbuciumărilor omeneşti, însoţitoarea omului în bine şi rău, în năcazuri şi bucurie, având drept obiect cerere, mulţumită, mărturisire de păcate, recunoştinţă ori laudă. Ci în toate formele acestea rugăciunea îşi păstrează vechiul caracter magic. Acest caracter magic a rugăciunii e mai evident în brahmanism. Hinduşii au ridicat însăşi rugăciunea la rang de divinitate, considerându-o forţa, care guvernează lumea. Brahma – numele rugăciunii preoţeşti – are o importanţă cosmică, e încarnaţie a divinităţii, ea însaşi e divinitate.

Această concepţie despre rugăciune a contemplativilor hinduşi desbrăcată de trăsăturile ei superstiţioase cuprinde în sine un simbure de adevăr vrednic de luat în seamă. Intr'adevăr, ru-

găciunea are o importanţă cosmică, deoarece cu ajutorul ei poate fi schimbată înfăţişarea morală a lumii – şi este o incarnaţie a divinităţii, întru cât prin trânsa se descopere pe seama omului voinţa preaînaltă a lui Dumnezeu.

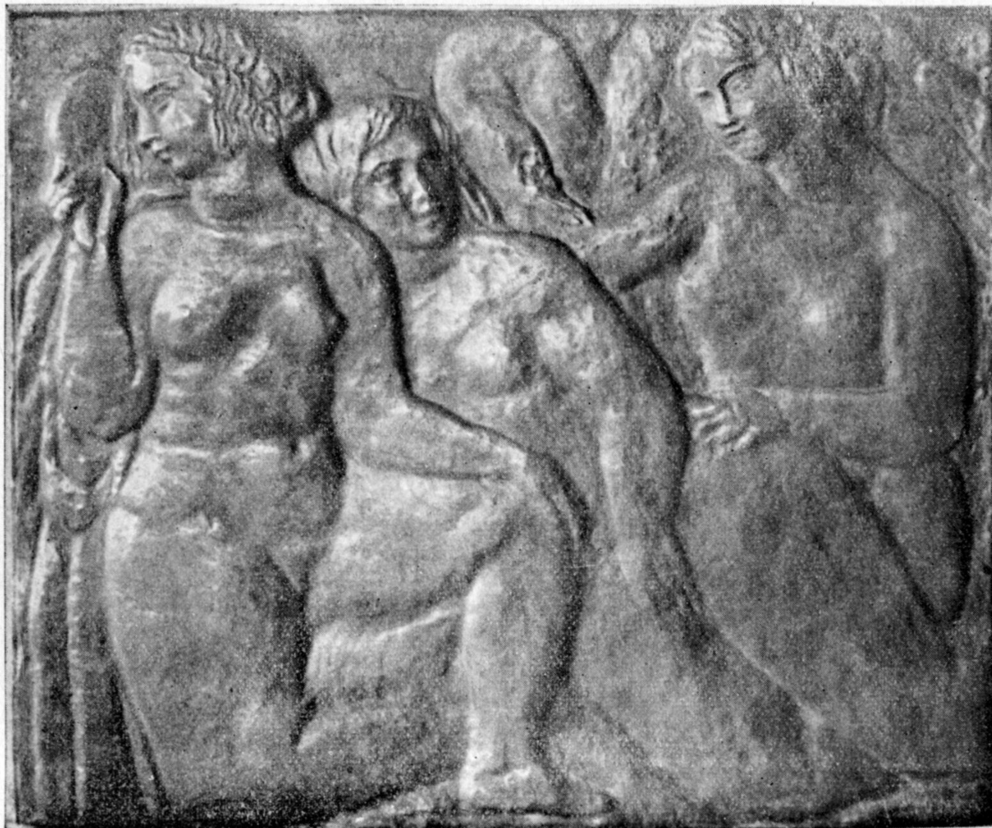
In concepţia lui Isus rugăciunea devine o stăruitoare luptă cu scopul de a supune voinţa omului voinţei lui Dumnezeu. Astfel rugăciunea încetează de a fi o forţă magică, în stare să schimbe ceea ce rămâne deapururi neschimbat, voinţa divină. Ea devine o forţă spirituală şi morală, în stare să schimbe, să renască sufletul celui ce se roagă.

In această putinţă a rugăciunii, de a renaşte la o nouă viaţă sufletul omenesc, stă importanţa ei cosmică. Totdeauna rugăciunea e o convorbire a omului cu Dumnezeu; a omului cuprins în vârtejul pasiunilor şi neajunsurilor cu principiul vecinic şi statornic al binelui, frumosului şi adevărului. In faţa unei răspântii a vieţii omul are trebuinţă de un sfat; în faţa unei grele încercări, în preajma unui mare efort are trebuinţă de o îmbărbătare; la apusul soarelui ar dori să aibă o părere asupra celor săvârşite de el în cursul zilei – îşi pleacă genunchii, îşi împreună mâinile şi se roagă. O tainică frământare se petrece în suflet; gânduri, dorinţi, jeluiri, mânie ori bucurie, aprobare ori osândă rostesc buzele. Şi iată: o nouă creaţie a lumei se petrece. A îngenunchiat un om cuprins de frică, de îndoială, de desnădejde; cel ce se scoală e un om nou. Acum cunoaşte valoarea faptelor săvârşite în decursul zilei, ştie în cătrău să se îndrepte şi nu-i lipseşte nici puterea sufletească, cu ajutorul căreia să poată întâmpina încercările grele ale vieţii. In decursul rugăciunii s'a renăscut sufletul şi s'a descoperit voinţa dumnezească.

Rugăciunea e nesecatul izvor din care ţâşneşte apa cea vie a tuturor idealurilor, în slujba cărora a stat şi va sta omul. Şi astfel ea constitue o călăuză sigură şi statornică pe cărările vieţii. Cel ce ştie să se roage nu rătăceşte în întunerec, ci a ieşit la lumină.

Dar, vai, nu toţi oamenii ştiu să se roage. Privilegiul de a înălţa rugăciuni, în avântul sfânt al cărora să se renască sufletul şi să se descopere voinţa preaînaltă a lui Dumnezeu, e a celor puţini şi aleşi. Pentru marea mulţime a oamenilor sufletul e mut, nu-şi poate formula în fraze frământările şi avânturile – iar Dumnezeu e departe şi nedesluşit răspunsul Lui la cererea lor mută. In numele acestora au vorbit Invăţăceii, când L'au rugat pe Mântuitorul: „Doamne învaţă-ne să ne rugăm."

Şi i-a învăţat rugăciunea domnească, care de atunci e cea mai de preţ comoară a omenirii. Căci în ea fiecare om găseşte ceiace îi trebueşte sufletului, ca să nu rătăcească desnădăjduit pe că-

C. Medrea: Relief

rările vieții: ce trebue să creadă, ce poate nădăjdui, ce trebue să facă, la ce să râvnească, de ce să se ferească.

Alături de rugăciunea „Tatăl nostru" cărțile de rugăciuni și de ritual ale Bisericei dreptmăritoare cuprind nenumărate altele. Sunt pierle nepieritoare, desprinse de pe buzele Mântuitorului, ale profeților, ale sfinților Părinți. Sunt izvor nesecat, din care oamenii își adapă trebuința de a se ruga. Sunt baia nașterii în duh și adevăr. Sunt garanția vieții depline.

C. Munteanu: Miorița

SPOVEDANIA UNEI GENARAȚII)*

MAI AVEM NOI IDEAL?

de GRIGORIE T. MARCU

Generația peste leagănul căreia a bubuit tunul cumplitei încăierări ce-a pustiit Europa acum două decenii – adică generația *noastră* – trăește vremuri de incertitudini năbușitoare. Un duh dezordonat ca o trupă de mercenari și tiran ca o fiară apocaliptică, purces din tranșeele în cari atâția dintre precursorii noștri au fost gâtuiți de încleștarea rebelă a morții, suflă năpraznic peste creștetele noastre, semănând descurajare și uscăciune până și în solul spiritual al acestui neam de oameni cumsecade, pe care nu l-a putut urui de pe calea destinului său de-o tragică mărețíe nici una dintre cumplitele diversiuni prăvălite asupră-i de-o istorie bimilenară.

Trăiesc între noi atâția bătrâni ninși de argintul vârstei. Ei au apucat alte vremi, mai grele decât a noastră. Au răsbit prin desișul lor purtând pururea în suflet un imens rezervoriu de energie și optimism robust cules din pravili și din cronici și deslușind cu o artă pe care noi n'o mai cunoaștem, graiul tainic al acestui pământ în care au fost adunate – ca într'un potir – atâtea lacrimi de robi și atâta sânge de eroi. Cu picioarele adânc înfipte în glia reavănă a Țării strămoșești și cu fruntea desmierdată de cerul Patriei, ei își poartă printre noi făptura curbată de vremi cu o demnitate ce nu se lasă îngenunchiată de anonimatul în care i-a asvârlit uitarea urmașilor. Sunt marii martori ai unor vremuri mari acești seniori ai inimii cari se cufundă unul câte unul în negura trecutului înfășurați în mantia imperială a legendei. Sunt *cei cari pleacă!*

Ii văd aievea scuturându-și pletele a nemulțumire. Ei au pipăit de atâtea ori tâmpla generației care le datorește viața trupului și au găsit-o înfierbântată foarte. Au văzut de atâtea ori acest vulcan, care se chiamă tinerețe, precipitându-se în

*) Ciclul de articole înmănunchiate sub titlul acesta, a fost alcătuit în zile senine și pentru alții și pentru noi. Cum învălmășala care a cuprins o parte din neamurile europene nu modifică situația noastră, le dau drumul în lumea tineretului românesc (N. A.)

erupții torențiale. Lava lui arzândă s'a împrăștiat clocotind în neant, s'a risipit în zădărnicii. In loc să se încadreze cu trup și suflet în vâna de viață *unitară* și *creatoare de valori* a neamului, mădularele generației postbelice au preferat să-și crească fiecare cucuta lor. Primele trupe ale tineretului României rotunde s'au clătinat în fața celui mai crâncen inamic al tinereții — care-i necunoscutul, adică viitorul — ca trestia sub bătaia vântului de baltă. Tinerii sunt cei dintâi cari recunosc și subscriu cu apăs acest adevăr. Am ezitat în fața unei vieți lipsite de țeluri ispititoare, fiindcă ni s'au uscat rădăcinile cu cari sugeam din solul opulent al trecutului vlaga tradițiilor noastre scumpe. Am tremurat neputincioși în fața viitorului, fiindcă ziua de ieri ne-a retras favoarea reazimului ei protector. Râvna noastră neostoită de a ne croi pârtie de aur spre o viață mai bună, a rămas o simplă vrere neisbândită în faptă mai niciodată. Ne-am legat energia care duduia în noi și cerea cuvânt la ieslea unor convingeri mediocre cari nu ne-au putut sătura niciodată nepotolita lăcomie după înălțare și inedit. In cartea mărețiilor românești am scris cu amărăciune cea mai sfâșietoare mărturisire a unei generații. Incotro mergem, tineri?

Intrebarea a căzut în rândurile noastre grea ca o mustrare și stăruitoare ca o vrere. Dacă n'am fost în Arcadia, de vină's strigoii cari ni s'au pus deacurmezișul drumului. Până nu-i vom înlătura din calea noastră, nu vom răzbi în grădinile fermecate ale acestei împărății cântate de poeți. Un materialism grosolan stăpânește viața neamului românesc. Ține el de firea noastră? A crescut din noi această atitudine de târâtoare în fața istoriei? Suntem noi predispuși organic spre acest traiu care îngenunche și umilește? Avem noi vre-o aderență ancestrală față de acea stare de nelucrare stricăcioasă în care petrec și acum o bună parte din consângenii noștri contimporani?

Aș lăsa să răspundă istoria, dacă n'aș fi sigur că nu suntem în stare să suportăm meritatele pălmuiri pe cari ea ni le administsează mereu pe amândoi obrajii. Pentrucă precursorii noștri — mai puțin îndopați cu învățătură de carte decât noi — au fost niște idealiști incorigibili. Ori idealismul, cum se știe, e cea mai elocventă mărturie a posedării unei superioare culturi a inimii de către ceice se lasă învăluiți și târâți de adierile lui reconfortante. Idealismul lor a căpătat trup în împlinirile mai mult decât satisfăcătoare ale anului isbăvirii românești 1918.

Tăbărâți de beția victoriei, cu grumajii îngreuiați de laurii înfăptuitei rotunjiri a României, mulți dintre luptătorii de suprafață pentru unirea tuturor Românilor au făcut greșala de neiertat de-a nu mai vedea dincolo de asfințitul veacului pe care-l trăiau ei obrazul îmbujorat de auroră al unui capăt de ev nou.

Dezaxarea tineretului României este consecința firească a

I. Jalea: Cap de cioban

acestei erori. El s'a obicinuit cu gândul că părtașii banchetului victoriei au epuizat tot ceeace trebuia făcut pentru neamul acesta. După un marș lung și ostenitor, care s'a sfârșit triumfal, am socotit că putem să stăm pe loc, uitând marele adevăr care țipă din fiecare pagină a istoriei lumii, că celce zăbovește, dă îndărăt.

Mai avem noi ideal, după ce precursorii și l-au împlinit pe al lor?

Negreșit! Și anume, unul mai impunător decât al lor: acela de a încheia laolaltă, într'o unitate indivizibilă și indistructibilă, cărămizile teritoriale câștigate de baionetele cari s'au bătut pentru o altă Românie. Mijlocul cel mai sigur – unicul mijloc – cu care se poate opera visata consolidare sufletească a Românilor scăpați de sub robia a patru împărății, este *cultura românească.*

Ce înțelegem prin aceasta, vom arăta altădată.

Em. Cornea: Portret

FRÂNTURI

de EUGENIA MUREȘANU

Printre paginile abecedarului în care copiii slovenesc mărgelele cuvintelor, gândul se abate pe poteci lăturalnice, ca apoi, surprins de zavistia din banca ultimă, să se 'ntoarcă obosit, și amintindu-și că altul îi e rostul aici în clasa plină de lumină, să-și înceapă tehnica lecțiilor de fiecare zi...

Oare de câte ori se poticnește sburdălnicia gândului în ruga fără cuvinte a celor șaizeci de ochi ridicați spre învățătoare ca o chemare a unei mulțimi îngenunchiate?

— „Doamnă 'nvățătoriță, Pop Suzana nu îmi dă pace!"

Gândul sburătărit se 'ntoarce spre banca a doua și își aduce aminte că are de spus ceva mamei lui Drigla Béla.

— „Să-i spui mamei lui Drigla Béla să-l trimită regulat la școală"...

— „Bine, i-oi spune", răspunde vecina de curte a lui Drigla Béla, „i-oi spune să vie la ișcoală, că dacă nu, vine poliția după el!"

— „Ce-i spui?"

— „Să vii nene Drigloaie, să-l înscrii pe Béla, că dacă nu, te bagă 'n pușcărie!"

— „Ce? In pușcărie am zis eu? Tu știi ce-i aceia pușcărie?"

— „Cum să nu... Unde-s multe puști. Că acolo lângă noi este un sobar și dacă-și lasă cineva hainele acolo, atunci soldatul zice că-l duce la pușcărie"...

Dar ochii învățătoarei s'au oprit pe caietul sdrențuit, unde, ca 'ntr'un câmp larg, se pierd ici, colo, câteva mogâldețe.

— „Ce scrii tu acolo?"

— „Ritera vas"...

— „Ia spune-mi tu o vorbă în care să se audă sunetul v".

Din spate i se suflă: varză!

„Curechiu"...

Iar se aude glasul din spate: vârcolaci!

— „Colaci"...

Și, iar, învățătoarea întreabă:

— „Copii, ați văzut vreodată un șoarece?"

— „Tulai, doamnă, da 'la noi atâția șoareci sânt! Unii-s mari ca mâțele!"...

— „Dar unde i-ai văzut tu?"

— „Apăi... că tătă noaptea umblă peste mine, că știi, eu dorm pe jos"...

— „Și nu ți-e frică?"

— „Nu, că m'am învățat cu ei... și acum, nici nu-i mai simt...

Și-apoi, mie ce să-mi facă? Râzând: „ei doară să duc la pită!"

APĂ BEAU

de ALEX. PETÖFI

Ascultaţi ce spun acum
Şi vă minunaţi!
Ce-auziţi nu-i nicidecum
Lucru-obicinuit, firesc.
Insumi eu, în adevăr,
Stau mirat când mă gândesc.
Ci-adevăru-i adevăr:
Nu beau vin, beau apă eu,
Apă zău.

Nu cumvă a dat în vii
Grindina 'n anul trecut?
Ori pe rodul încă crud
Vr'o brumă să fi căzut?
De îngheţ, brumă, nici veste;
Vin fu din belşug
Şi cu toate-aceste
Nu beau vin, beau apă eu,
Apă zău.

Poate voi veţi crede
Că nu-mi este sete?
Haida-de! gâtlejul
Mi-e uscat burete.
Dar întreaga-mi sete
E numai de vin,
Şi cu toate-aceste
Nu beau vin, beau apă eu,
Apă zău.

Ca să nu vă frământaţi
Creierul prea tare,
Iată vă desleg eu însumi
Astă ghicitoare:
Vinul mi-l aduc din han
Şi-acu 'n pungă-mi nici un ban.
De-âsta beau azi apă eu,
De-asta zău!

In româneşte de AX. BANCIU

A. Ciupe: Peisaj

ORTODOXIA ÎN DIASPORA

INSEMNĂRI DIN GERMANIA

de Pr. FL. MUREȘANU

Biserica rusească din Karlsbad

Istoria scrisă cu jertfă curată de sânge nu rămâne stearpă, nici nu se poate șterge.

Sângele sfânt al martirilor a fost sămânță pentru creștinism, ci astfel de sămânță care a adus roadă însutită.

Istoricii, făcând asemănare cu plăgile Egiptului, numără în istoria creștinismului zece persecuții organizate oficial de către stăpânirile vremii și ale vremelniciei. Veacul nostru a sporit numărul acelor holocauste. Persecuția consumată în Rusia după anul 1917 va fi socotită de cei ce vin ca a unsprezecea și depășindu-le pe toate. Dar și Biruința ce vine nădăjduim să fie amăsurat jertfei. Și va fi. Am văzut chiar la Berlin pietre pentru zidul Biruinței creștine *ortodoxe.* Poate este și aceasta una din ciudățeniile istoriei. Faptele însă există sub ochii tuturor și grăesc celor ce mai au răgazul să se oprească din goană și să le asculte.

Rușii refugiați în Germania sunt astăzi organizați într'o Episcopie cu reședința în *Berlin*-Wilmersdorf, Hohenzollerndamm 166, atârnătoare de Sf. Sinod al Bisericii rusești din Diaspora, găzduit în Jugoslavia. Această Episcopie are jurisdicție asupra Rușilor răspândiți în colonii mici și mari prin diferitele centre ale celui de al treilea Reich.

Intâmplându-mi-se să fiu de Rusaliile acestui an în Hamburg, am ajuns în miezul slujbei la capela rusească din Böhmersweg 4. Era îmbrăcată în verdeață și flori; grea de icoane și de daruri creștinești, de bună seamă, rupte nu din prisos, ci din cea mai sugrumătoare sărăcie, în care își poartă zilele toți. Duhul însă era acelaș al ortodoxiei din satul anonim al copilăriei mele, a cărei amintire am murmurat-o ca pe o rugăciune acolo alături de cei vreo 20 de frați născuți și ei în aceiași credință mântuitoare.

In timpul moliftelor Rusaliilor pe care le simțeam arzătoare fără să înțeleg graiul venerabilului Părinte, asemenea și după chip și după viață ucenicilor Domnului, m'am coborât și eu de pe dealul Bisericii pe Hagău în jos și în rând cu ceilalți, purtând icoana sf. Arhangheli la piept, în psalmodia clopotelor înaintam spre Valea Clițului, unde Părintele Grigorie a slujit țarina de atâtea ori... M'am reîntors la Hamburg trezit de tăcerea dela strană. Corul din trei era plecat, fiindcă slujba se isprăvise.

Acolo am trăit toată nevoia alipirii de Biserică și de toate slujbele ei mântuitoare și am văzut aevea puterea ei de a da viață celor striviți; vatră caldă celor alungați din patrie; mângăiere celor întristați până la sudori de sânge și tuturor fiindu-le mamă ocrotitoare.

Asemenea oaze ale ortodoxiei se mai găsesc în toate marile „sahare" ale industriei germane.

Vlădica Serafim dela Berlin, o arătare de apostol și de ființă nepământeană le poartă de grije ca un părinte iubitor. Dacă nu poate mai des, cel puțin de marile praznici nu-i lasă lipsiți de cercetare, ci le trimite preoți slujitori ai celor

Biserica rusească din Berlin

sfinte, Domnului spre laudă și credincioșilor spre zidire și mângăiere.

In Berlin sunt patru parohii. Prima în jurul Catedralei din Hohenzollerndamm, *ridicată de actuala stăpânire cu doi ani în urmă și pusă la dispoziția cultului ortodox.* A costat o sută de mii de RM., ofranda credincioșilor n'a putut fi mai mare decât șase mii de mărci. Le-a fost dată gata, cu cheia în mână. Aci slujește oridecâteori nu-i plecat, Vlădica Serafim, înconjurat de soborul catedralei, format din C. Părinte Andreas Lowtschy, originar din Ucraina, intrat în preoție necăsătorit, acum în preajma doctoratului; C. Păr. Ieromonah Manuel Jeszenszky, absolvent al Academiei duhovnicești din Petrograd; Protodiacon Pelaghie și diaconul Nicolai Pomogaibo.

A doua este grupată în jurul vechii capele țariste din cimitirul rusesc dela Tempel-Hof.

Aci am văzut Sf. Liturghie slujită numai de Vlădica Vasile dela Viena, singur. La mare nevoie și așa se poate.

Celelalte două parohii au numai capele în clădiri de rând.

Una în Fasanner-Strasse sub ascultarea ierarhiei rămasă în Rusia, grupată în jurul Părintelui Grigorji Prosoroff, fost profesor la Kiew și autor al multor lucrări de teologie, dintre care pomenim aci: „Curs asupra teologiei sistematice", „Despre nemurirea sufletului", „Prevederea lui Dumnezeu și minunile", „Desăvârșirea creștină", și multe altele.

Deși mizeria în care trăiește te cutremură, Părintele Grigorie te întâmpină totdeauna cu fața senină.

Un ochiu mai ager i-ar surprinde aureola.

A patra parohie, în ordinea înșiruirii de aci este parohia *Părintelui Ion* – așa îi zic toți credincioșii săi, cam 800 la număr. Numele lui întreg este Arhim. *Johann Schachowskoj,* fratele prințesei Zinaida Schachowskaja, care a publicat anul acesta *Une enfance* – duioasele până la lacrimi amintiri ale copilăriei, în care Părintele de acum Ion poate fi identificat.

Metania și-a făcut-o la Sf. Munte. E un om de înaltă și vastă cultură, dar credința și dragostea lui pentru Hristos le copleșește pe toate.

Ce am văzut din lucrarea creștinească a Părintelui Ion, se cuvine să fie dat mai pe larg. Deci altădată, continuare.

V. Olteanu: Elegie

PASTEL

de CECILIA BĂLAN

In ramuri soarele-şi ascunde
Beteala împletită 'n raze
— Cascadă de lumină 'n unde
Safire-albastre şi topaze.

Un ram de salcie s'apleacă
Cochet să se privească 'n apă
Şi unda lacului încearcă
O Cosânziană să o facă.

O barcă-şi tremură alene
Căsuţa-i blondă 'n miez de vară
Şi 'n apă 'ncet ea îşi aşterne
Melancolia-i de aseară.

Un brotăcel ca de smarald
Priveşte 'mpărăţia de-ape,
Un şarpe 'ncolăcit de cald
Culcuş în humă vrea să-şi sape.

In depărtare-un glas de clopot
Revarsă linişte şi pace
Şi râu-abea gâlgâe 'n şopot
Şi mierla termină şi tace.

Şi toate-adorm uşor ca 'n basme
In miezul zilelor de vară
Iar lunca par'că-i din fantasme
Trezindu-se abea spre seară.

C. Pleşa : Lira

OCHI

de EUGENIA MUREŞANU

De unde a răsărit minunea din banca a patra?

Trei luni de zile s'au scurs, şi azi, pentru întâia oară, m'am oprit ca ţintuită, lângă capul nepieptănat, sburlit, parcă toate păsările Cerului şi-ar fi trecut sborul prin el.

Am ridicat caietul de un leu, prin care o cratiță cu grăsime a desenat câte un cerc pe fiecare filă,

... ca să cert.

Dar glasul a rămas stins în piept, parcă un văl s'a desprins depe ochi: în faţa mea, capul nepieptănat s'a prefăcut deodată într'o pată mare de lumină şi n'am mai văzut decât ochii...

Ochii fetiţei din banca a patra.

Ochii pe cari, desigur, îi poartă şi îngerii, sus, în lumea de smarald a veşniciei.

Să fie oare şi aevea astfel de ochi?

Ochi îngemânaţi cu slava credinţei, din cari aşteptam să pice fluidul ca nişte fire de rouă...

Ei mă priveau cu atâta pace, că mi se părea că zăresc şi aripile cum se pregătesc de sbor.

Dar totul a trecut ca o fulgerare.

Genele, ca nişte porţi, s'au coborât, tremurând, peste minunea ochilor, şi oare cele câteva bobiţe prelinse pe obrajii străvezii, nu erau lăcrămioarele legendii Maicii Domnului?

... de atunci, în fiecare zi din atâţia ani şcolari, am strâns cu evlavie aceste lăcrămioare şi le-am ascuns în tăcerea din mine...

VIS

de CECILIA BĂLAN

Prin crengile tăcute de măr
De=aseară
Se furișară șoapte.
E vară.

Ca o baladă de Chopin se 'mpreună
Pe crengi muiate 'n raze de lună
Cântul.
E vântul.

Simfonia ploii pe clape de frunze
Ingânase
Povești țesute de zâne, din aur
Și mătase.

Cu pași ușori de zee,
Felină,
Noaptea, dansând feeric un balet
Se 'nclină.

Și=aleargă pe sub pomii
Adormiți de vraja=i.
S'oprește.
Privește.

S'anină 'n păru=i lung, flori albe
Șoptește
Cuvinte păgâne și triste,
Iubește.

Pe cer, trei stele mici și blonde
Ca pârguirea de lămâi,
Clipesc.
Citesc.

In zare o șuviță de alb trandafiriu.
Sunt zorii
'Mbrăcați în mantie de soare, gonind iute
Norii.

Se împletesc, în zori, cânt alb de trei
Viori
Căci tot a fost doar vis cum spun
Cei muritori.

Și șoaptele tăcură din mărul
Adormit
Căci tot baletul nopții din marmoră=i
Cioplit.

EPIGRAME

Unui bețiv.

Nici atâta să nu priceapă?
Când te știu „băiat de viață“,
au curajul să-ți servească
la dulceață
apă...

Cel mai bun prieten al dentis-
tului X e un bețiv.

Și meseriile 'ntre ele
Sunt înrudite 'ntrucâtva:
Amicul nostru trage DE măsele
Și-am'cul lui tot trage LA măsea...

Al. St.-B.

Șima ; Flori

PE CULME

de CONST. GORAN

**In vifor, sus, în vijelie,
Ea stă de săbii sfâşiată;
Ea stă în marea de urgie
De chinul Lui cutremurată...**

**Intins pe cruce, Domnul geme
Străpuns de cuele barbare;
Pe Golgota, sub raza lunii,
Isvorul sângelui răsare...**

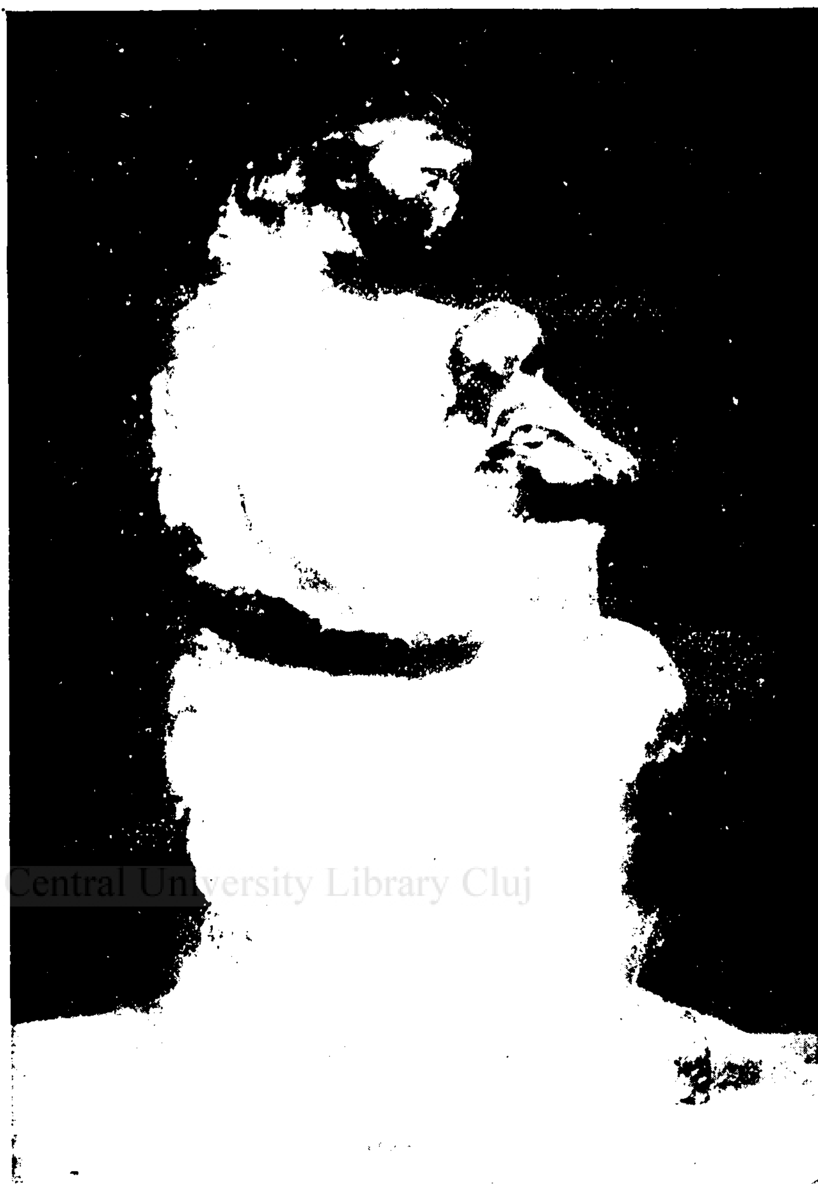
**Ea vede fruntea Lui rănită
De spini, adânc, însângerată;
Şi ochii blânzi îi vede 'n sânge
In ora grea, înfricoşată...**

**Şi gura Lui, fântână dulce,
Isvor etern de bunătate,
O vede tremurând în chinuri
Cu buzele înfrigurate...**

**Işi plimbă luna albă chipul
Pe lanţul rănilor în sânge;
Lumina lunii le aprinde
Sub cruce Maica 'n noapte plânge...**

**Sub cruce, fiecare rană,
Impărăteasa o răneşte,
Cu chinul Lui Ea se cunună
Şi pe Golgota pătimeşte...**

**Picioarele de răni încinse
La piept le strânge lăcrimată:
Ioan veghează jalea sfântă
Pe culmea 'n chinuri îmbrăcată.**

C. Medrea: Maternitate

PROBLEME SOCIALE

Ocrotirea şi asistenţa socială a copilului

de Drd. EMIL ZEGREANU, medic intern

INTRODUCERE

Unitatea naţională a unui popor este individul. El a fost supus nenumăratelor transformări sociale in lupta ce a dus-o pentru existenţă. La inceput izolat, pe urmă integrat in colectivitate, el a devenit factorul biologic al societăţii, irizându-şi activitatea in toate frământările vieţii de stat.

Valoarea unei naţiuni stă in cultul pe care il oficiază omului, căci el este cea mai inaltă expresie a divinităţii pe pământ. Oficierea acestui cult se face in familie, care trebue să fie focarul vitalităţii naţionale, care depinde de vigoarea fizică şi intelectuală a unităţilor cari o constituiesc. Se ştie că nivelul de civilizaţie şi de moralitate depinde de starea sanitară. De aici grija de căpetenie pentru inlăturarea fluctuaţiilor negative a acestei curbe grafice. O stare sanitară bună măreşte gradul de vitalitate a unui popor, ducând astfel la perfecţionarea speciei umane. De aceia trebue să se supravegheze inflorirea şi fortificarea biologică a individului, care trebue oficiată ca pe un adevărat cult religios.

Desvoltarea normală a unui individ depinde de factori fizico-sanitari, economico-sanitari şi factori de natură socială. Sunt condiţiuni in cari aceşti factori nu-şi pot indeplini rolul lor destructiv. Dar din nefericire, in cele mai multe cazuri, ei

își află teren favorabil provocând adevărate plăgi sociale. Pentru înlăturarea acestora s'a simțit nevoia asistenței sociale, care s'a extins asupra familiei, copiilor găsiți și orfani, bătrânilor și infirmilor, vagabonzilor și cerșitorilor și însfârșit a șomerilor.

Dintru început se impune distincțiunea terminologică între ocrotire și asistență, pentru a nu se face confuzii cum de cele mai multe ori se întâmplă. Ocrotire și asistență nu e tot una.

A ocroti înseamnă a lua măsuri preventive pentru ca oameni considerați normali să nu cadă în dependență, asigurându-le desvoltarea normală fizică, morală și mintală. Deci ocrotirea nu e altceva decât opera de profilaxie sanitară. Aceasta constă în examinarea medicală periodică, organizarea recreației, distribuirea de lapte la școli, înființarea dispenzariilor gratuite, etc.

Iar a face asistență înseamnă a ajuta pe cineva care a ajuns în stare anormală și nu poate să trăiască independent prin puterile proprii. In această categorie intră: infirmi, bolnavi, copii părăsiți, orfani, cerșetori, etc., deci oameni căzuți în lupta pentru cxistență, ajunși în stare de dependență socială.

In rezumat, ocrotirea este o operă de prevenire, iar asistența, operă curativă. Aceste două noțiuni prin urmare sunt bine diferențiate și strict delimitate în activitatea lor.

ISTORIC

La noi, primele încercări de ocrotire și asistență socială, au apărut din inițiativă particulară și de Biserică, și numai întru târziu a intervenit statul pentru organizarea unor astfel de instituții. Cele dintâi au fost creiate în Ardeal. Astfel după datele Institutului central de Statistică, se află că la anul 1295 se intemeiază la Bistrița „Institutul Săracilor", la 1645 se pune bază în Alba-Iulia asociației Reuniunea pioasă pentru îngrijirea bolnavilor Kevra Kadisha, în veacul al XVI-lea se înființează Ospiciul evangelic C. A. Brașov și Căminul pentru bătrâni și copii orfani al Comunității evangelice, iar la Baia-Mare se înființează în anul 1687 Azilul săracilor al ord. minoriților.

In vechiul Regat astfel de instituțiuni apar abia pela 1700. La București apare 1, la Iași 2, Neamț 1, Roman 1, etc. Din punct de vedere al formei de organizare, avem instituții creiate de stat, comună sau județ și altele organizate de particulari pe lângă parohii, comunități religioase, etc., fiind recunoscute ca persoane juridice.

Ceeace interesează studiul acestui articol, este ocrotirea și asistența socială a copiilor găsiți și orfani, făcând un scurt istoric al primelor institu-

I. Pop: Desen

ţiuni de acest fel în Ardeal, până la organizarea actualelor Centre de ocrotire a copiilor.

Cele dintâi începuturi le găsim în Banat pe la anul 1898, când din iniţiativă particulară a luat fiinţă societatea „Crucea albă". Cel dintâi pas făcut a dus la imitaţiuni sporadice.

Fosta stăpânire ungară din Ardeal, la un recenzământ al copiilor, a aflat peste 60.000 de copii lipsiţi de condiţiile materiale şi morale de desvoltare normală şi cum în majoritatea lor aceşti copii erau de origine etnică română şi având în vedere politica de maghiarizare, a dispus prin legea din 1901, înfiinţarea azilelor de copii, unde puteau face un control mai riguros asupra creşterii lor patriotice, mai ales că pe copiii părăsiţi îi decretau copii naturali ai patriei.

Astfel s'au creiat 17 azile de copii, a căror construire a început în anul 1913. Azilul se compunea dintr'un centru şi mai multe organe auxiliare, care erau coloniile de copii. Azilul servea ca spital pentru copiii bolnavi internaţi, local de întreţinere pentru aceiaşi copii, şi tranzitoriu ca local de întreţinere pentru copiii cari nu aveau încă părinţi crescători. Partea cea mai grea de rezolvat era creşterea copiilor de sân. Aceştia se primeau cu mame, cari deveneau doici. Copiii declaraţi părăsiţi se plasau la părinţi adoptivi, cari natural, erau maghiari, formând colonii familiare, sub conducerea unei supraveghetoare, fiind supraveghiaţi de inspectoarea şi medicul coloniei. Părinţii crescători primeau taxă de îngrijire pentru copiii până la 12 ani. Dela această vârstă în sus, copiii puteau rămâne părinţilor crescători, dar fără nici o taxă şi puteau fi daţi la meserii.

Făcând o paralelă între activitatea azilelor din era maghiară cu cea din era românească, se constată că în cea din urmă azilele adăposteau un număr mai scăzut de copii. Astfel în era maghiară în anul 1903 erau internaţi 14.000 de copii, în 1908 erau 45.000 copii, iar în 1913 erau 56.000 copii. In era românească în anul 1918 se adăposteau în azilele din Ardeal 18.514 copii, iar în 1921 abia aflăm 14.098. Cauzele acestei scăderi, după prof. Popoviciu, sunt următoarele:

a) ameliorarea generală a situaţiei economice a populaţiunii, ceeace face superflue un număr considerabil de îngrijiri din timpul războiului;

b) delimitarea frontierei apusene noui, prin care se pierd radioanele de dincolo de frontieră şi îndrumările spre Ardeal ale plusului din restul azilelor vechi, ungare, în special al celui din Budapesta;

c) restricţiunile oficiale din motive bugetare şi cu scopul de a descongestiona azilele, oprite aproape în activitatea lor prin supra-popularea cauzată de războiul mondial.

In era românească s'a constatat şi o ameliorare a mortalităţii infantile din azile. In anul 1905 mortalitatea infantilă în azile era de 8.50%, iar în anul 1921 scade uimitor până la 1.95%.

(Va urma).

I. Vlasiu: Bust (Studiu pentru statuia lui Horia)

PUIȘORII

de AL. STRĂONEANU-BALAȘ

Căsuța noastră de aici — bătrână, cu multe decenii pe umăr — își are privirile în răsărit. Pe marginea șoselii, înăuntru, s'au născut cu mulți ani în urmă, un măr și un păr, crescuți acum atât de mari, încât par doi frați care, de ani, năzuind unul către celălalt, întâlnindu-se abia acum, s'au îmbrățișat...

Printre ramurile lor își trimite răsăritul primele raze și soarele purtând un timp Luceafărul în pletele-i de aur, pătrunde prin fereastră, întâlnește un vas de sticlă cu flori, totdeauna proaspete, și jucându-se în apa din vas, nuanțează curcubee mici pe fond alb: masa mea de lucru.

Casa noastră de aici poartă în fiecare vară văl de zorele și cuiburi de rândunele sub streașină. Iar de lângă prispa scundă, lipită cu lut, și până sub pomii de lângă șosea e grădina cu flori: câteva straturi cu iarbă pe margini și flori în cuprins.

In diminețile senine florile poartă luceferi în privire: fiecare lacrimă e o stea; fiecare stea e o lacrimă căzută din cer. Și e atâta liniște uneori, încât adorm și zefirii de alee...

In mărul din fața geamului e un cuib, acum părăsit. Multe zile de-a-rândul am privit cum o pasăre mică împletea cu pricepere între ramuri, cuibul: pae mărunte ciugulite de pe șosea din ogrăzi, firișoare mai moi de iarbă uscată, fulgi și alte asemeni materiale de construcție...

După multe zile de lucru, când cuibul era gata, au început ploile, niște ploi de fiecare zi, necontenite par'că.

Și biata pasăre nici pe furtuna cea mare n'a părăsit cuibușorul ei cât o nucă, cu-atâta greutate însă, alcătuit. Se tânguiau crengile 'n furtună, mai să se rupă și ea trebue că se prinsese cu ghiarele de mijlocul cuibului, pentru că acolo a stat tot timpul.

La vre-o trei săptămâni după ploi, veselie mare în jurul cuibului din măr. Se vedeau în cuib niște motocei de mătase aurie: puișorii. Și câtă bucurie apoi, acolo sus între ramuri! Câte odată plecau „tata" și „mama", și atunci puișorii se făceau mici, mici și se ascundeau pe fundul cuibului, până se întorceau cei mari cu hrana lor. Atunci era o bucurie, spusă în ciripit, imposibil s'o descrii. Se ridicau pe marginea cuibului, mai, mai să cadă, și nu se astâmpărau până ce nu plecau iar după hrană, părinții. Uneori aceștia făceau cu rândul paza la cuib. Când unul când altul, în care timp perechea era plecată după musculițe și alte insecte pentru hrană.

Mă deșteptam dimineața în ciripitul lor. Era o specie de cintezoi, dar ciripeau atât de frumos! Și nu se sfiau să vină în fiecare zi până lângă fereastra mea.

Multe zile au trecut astfel. Până când s'au făcut puișorii mari. Și cuibușorul lor cât o nucă a devenit neîncăpător. Pe urmă s'au cățărat fiecare pe marginea cuibului, de acolo pe ramuri, mai sus, mai departe, până s'au îndepărtat de cuib, încolo prin copacii din grădina mare. Unul, cel mai mic, probabil, — a căzut în grădină și ca să-l scap a trebuit să închid pe „Sarmiza", pisicuța noastră, în casă, până când l-am prins și l-am așezat sus în copac. Și cum mai țipau frățiorii lui, și părinții mai ales, atunci când a trebuit să-l prind între ierburi! Și lui cum i se mai bătea inima în pieptul cât o alună!

După ce l-am așezat pe o ramură de sus, a sburat, iar a căzut, iar l-am prins și l-am pus în pom. Și acolo a rămas.

In ziua aceea — după prânz — am plecat până în satul vecin și m'am întors numai seara târziu acasă. Era Duminecă. Marți, de cu zori m'am deșteptat într'un concert de neuitat. Veniseră parcă să-mi mulțumească pentru grija ce le-o purtasem. I-am numărat: erau toți, patru puișori și părinții. Cel mic nu se pierduse, deci. Pe urmă au sburat. Au plecat — stol în apele dimineții — cu toții.

Din când în când mai vine câte unul până în fața geamului meu, ciripește un timp, apoi se pierde în larg.

Și atunci, nu știu cum, dar mă cuprinde o nostalgie, copilărească poate, ca la plecarea unor prieteni dragi.

Cuibul părăsit se leagănă 'n vânt în dreptul ferestrei mele dela drum, iar soarele în fiecare dimineață se joacă — joc de raze — în vasul cu flori, nuanțând curcubee mici pe masa mea de lucru...

REFLECȚII ȘI NEDUMERIRI

PE MARGINEA PROBLEMEI SECTARE

de Pr. AUGUSTIN FAUR

Despre sectari, în general, s'a scris mult și chiar nespus de mult, încât nu cred să existe astăzi conștiință de român între hotarele binecuvântatei noastre țări, care să nu fi auzit sau citit măcar în parte de acești aducători și făuritori de lege nouă.

Cei ce sunt înfrățiți câtuși de puțin cu cunoștințele biblice și istorice-bisericești, au aflat că sectari au existat in toate timpurile și au fost chiar vremuri, când insași autoritatea de Stat a îmbrăcat haina ereziei și căuta cu orice prilej să imprime această pecete sectară întregei suflări creștinești a timpului respectiv. Grație însă Providenței cerești care conduce Biserica „până la sfârșitul veacului", Biserica noastră, prin personalități de inaltă factură religioasă, ca sfântul Vasile cel Mare sau sfântul Ioan Damascen, ca să-i amintesc numai pe aceștia, a pus un veto, sinonim cu prețul vieții, față de un arian ca împăratul Valens, sau față de un inconoclast ca Leon III Isaurul.

R. Ladea: Țăran din Banat

Ereziile acestea, ca tot ce nu are dreptate și adevăr dumnezeesc la bază, au dispărut cu vremea. Până atunci însă, ele au frământat nespus de mult viața tinerii Biserici și sute de sfinți au fost nevoiți să ingroașe prin botezul lor cu sânge, rândurile mucenicilor. E adevărat că tenacitatea și statornicia in credință a unor asemenea bărbați a avut darul să lămurească o mulțime din dogmele Bisericii, dogme, după cari creștinii de astăzi și de totdeauna vor trebui să-și conducă viața, dacă doresc sincer să ajungă in comuniune cu Mântuitorul Hristos.

Unele din ereziile trecutului au putut să fie de bună credință, dovadă că s'au aflat persoane cari au suferit moartea pentru convingerile lor. Ereziile de astăzi însă, născute in cea mai mare parte din protestantism, vin cu un alt obiectiv. Puse în slujba unor asociații secrete internaționale, cu miros pestilențial de marxism, se folosesc de litera sfântă a Evangheliei, pentru a exploata credulitatea unor frați de-ai noștrii și a-i lega sufletește de niște persoane străine, cari n'au avut și nici nu vor avea niciodată nimic comun cu sufletul și aspirațiile neamului nostru. Dovezi in privința aceasta s'au produs destule și personal se poate convinge oricine, dacă cu câtuși de puțină abilitate știe să se strecoare în sufletul lor. Desagregarea lor sufletească, de unitatea neamului, transpiră cu foarte mare ușurință, de aceea conducătorii lor, dându-și seama de năcazurile ceasu-

lui de față, n'au întârziat a-i „educa" și sub acest raport învățându-i să se dovedească buni patrioți și loiali față de legile țării. Păcat însă, că patriotismul lor e contrazis de fapte. Dovada cea mai recentă o face Păr. V. Șeulean din Soporul de Câmpie, care într'un articol publicat în această revistă, în numărul de pe luna Iulie a. c. la pag. 16 arată, cum pentru ridicarea unui monument în amintirea eroilor morți în războiul pentru întregirea Patriei, în comuna de sub pastorația Cucerniciei Sale, n'au voit să subscrie sectarii nici un ban. Și cazul acesta nu-i izolat. S'a experimentat și în parohia subsemnatului, în anii trecuți. Ba, mai mult, prin anumite persoane cari aveau oarecare afinitate de credință cu ei, au căutat să ironizeze sau chiar să boicoteze inițiativa, iar atunci când troița a fost ridicată și-au permis să stropească cu noroi amintirea unor eroi, sub motivul că am eternizat memoria unor oameni simpli și păcătoși.

Dar dacă sub unghiul patriotismului s'au dovedit așa cum îi arată firea lor, nu sunt mai curați nici în materie de supunere față de legile care-i ocrotesc, iar față de respectul care ar trebui să-l manifeste față de aproapele lor, nu-l manifestă nici cel puțin față de ocrotitorul și binefăcătorul lor. Afirmațiile acestea cred că le învederează îndeajuns următoarele fapte autentice. On. Minister al Cultelor prin dispoziția sa din 14 Iunie 1938, reglementa drepturile sectelor recunoscute în sensul, că atât Baptiștii, cât și Adventiștii de ziua șaptea și Creștinii după Evanghelie, numai atunci vor putea să țină întruniri locale, dacă au în comunele din jur un număr de cel puțin 50 capi de familie. Cum sectarii din parohia subsemnatului, cu tot jurul, fiind foarte departe de a întruni numărul legal de capi de familii și astfel legal neputându-se întruni, se întâlneau, totuși, în câte o șură din munte, sau în vre-o casă mai puțin bănuită, dela marginea comunei. Când însă s'au convins că primarul e om îngăduitor și nu înțelege să le strice rostul lor, au început a se întruni în casa unui sectar chiar din comună și de atunci până astăzi, cu toată noua deciziune a Ministerului Cultelor cu privire la secte, ei își văd, nestingheriți de nimeni, de afacerile lor. Dar în zilele trecute având sectarii de rezolvat o chestiune cu caracter legal și în care trebuia să-și spună și primarul cuvântul, și cum primarul din motive în afară de voința lui, nu putea până nu consulta și alte persoane, să le dea un răspuns precis, numai că se pomenește cu sectarii la primărie și printr'un ultimatum îl avertizează, că dacă într'un interval de timp nu va rezolva problema în sensul cerut, ei își vor căuta satisfacția prin proces, făcându-i acțiune de judecată. Cazul e concludent prin sine și cred că nu mai are lipsă de comentar.

In felul acesta s'ar mai putea continua; de aceea nu cred să existe petec de pământ, în binecuvântata noastră țară, unde aciuindu-se sectarii de orice nuanță, să nu se poată observa călcări de lege și lipsă de bunăcuviință.

Cunoscând și pătrunzând în adevăratul lor miez toate acestea ciudate manifestații sectare, nu ne putem ascunde o nedumerire. Regimul de astăzi e regimul înfăptuirilor reale și curagioase. A plecat la luptă cu un țel foarte bine definit și a căutat să opereze răul chiar din rădăcină. A pus România pe baze noi de viață și a reușit să imprime în sufletul fiecărui cetățean conștient convingerea, că România M. S. Regelui Carol II, regăsindu-se pe sine, s'a consolidat înlăuntru și și-a impus respectul cuvenit peste granița. In toată aceasta acțiune Țara a fost și este ajutată și astăzi de Biserica noastră strămoșească. Și Biserica a făcut și face aceste lucruri cu dragă inimă, știind că în asemenea acțiuni patriotice și naționale este cu totul în ritm cu tradiția ei de veacuri. Toate acestea sunt adevăruri cu valoare de dogmă.

Trecând prin prisma conștiinței noastre toate aceste convingeri, este foarte natural dacă ne gândim că menirea Statului este aceea de a se folosi de toate mijloacele cari asigură și promovează cât mai armonica desvoltare și propășire a Țării și a Bisericii. Ori, iată ce se poate citi în Instrucțiunile Ministerului de Interne Nr. 7,285 A din 12 Aprilie 1939, înregistrate la Ținutul Mureș sub Nr. 14,338 din 25 Aprilie 1939 la punctul 2: „Asemenea nu intră în atribuțiile (ofițerului de Stare civilă) de a examina că asociația religioasă (secta), căruia reclamantul vrea să-i aparțină, este ori nu autorizată de Stat", iar la punctul 5 următoarele: „Unii ofițeri de Stare civilă refuză înregistrarea declarațiunilor de schimbare a cultului până când declarantul nu face dovadă că a plătit comunității cultului pe care vrea să-l părăsească, toate taxele până la sfârșitul anului în curs, ori nu prezintă declarația autentică în care să-și ia angajamentul că va plăti aceste taxe. Procedura este cu desăvârșire greșită, căci cultul părăsit are alte căi pentru a ajunge în posesiunea sumelor datorite de credinciosul care-l părăsește".

Știm, Constituția garantează libertatea de conștiință și fiecare dintre noi avem dreptul să aparținem oricărui cult voim, dar Ministerul Cultelor prin noua decizie Nr. 31,999/1939, cu privire la Asociațiile religioase, prevede că afară de baptiști, adventiștii de ziua a șaptea și Creștinii după Evanghelii, celelalte secte (mileniștii, penticostaliștii etc.)

„sunt cu deosebire interzise sub sancțiunea pedepselor prevăzute în codul penal pentru apărarea ordinei în Stat. Organele administrative și polițienești vor închide casele de rugăciuni ale acestora și le vor dresa acte în conformitate cu dispozițiile legii, pentru apărarea ordinei în Stat... și nici o asociație sau grupare religioasă nu va putea să funcționeze dacă nu va obține în prealabil autorizație din partea Ministerului Cultelor" (România Nr. 404 din 16 Iulie 1939, pag. 10). Toate sunt foarte clare, dar aici, nedumerirea de care aminteam se evidențiază! Nu? De ce oare Statul nu curmă chiar dela început aceste ilegalități, oprind prin factorii săi administrativi (ofițerii Stării civile) posibilitatea de a se îngroșa rândurile sectelor interzise? De bună seamă rațiunea care stă la baza Instrucțiunilor Ministerului de Interne mai sus menționate, ține cont de libertatea de conștiință a fiecărui cetățean, dar ne întrebăm iarăș astăzi, când acelaș Minister prin măsurile salutare ce le-a luat a purificat viața noastră politică de orice agitație și luptă sterilă, dece, dacă aceeaș rațiune superioară de Stat o cere, nu dispune să se ia aceleași măsuri și pentru sectele neconforme cu legile cari apără integritatea teritorială și morală a acestui Stat? Dece, pe deoparte, ofițerul de stare civilă, atunci când vine declarantul care vrea să facă trecerea dela un cult, e oprit „de a examina că asociația religioasă (secta) căreia declarantul vrea să-i aparțină este ori nu autorizată de Stat", iar pe de altă parte, i se impune să fie cu vigilență față de asemenea apariții cari „sunt cu desăvârșire interzise sub sancțiunile codului penal?"

Deasemenea nu ne putem exprima îndeajuns mirarea față de punctul 5 din susmenționata Instrucțiune, reprodus în parte aici. Câtă luptă are Biserica de dus cu sectarii, numai ea știe. A o lăsa acum să-și adune singură „pe alte căi" drepturile sale materiale dela acești oameni, înseamnă de cele mai multe ori să între cu ei în proces, lucru atât de incompatibil cu spiritul ei plin de sfințenie, sau a se lăsa păgubașe. De aceea credem că ar fi foarte potrivit să se revină asupra acestor dispoziții și să li se dea o interpretare așa după cum interesele superioare de Stat, precum și cele ale Bisericii le reclamă, scutind în felul acesta atât Statul cât și Biserica de nemulțumiri, agitații și lupte dăunătoare intereselor lor vitale.

Când ne-am permis să subliniem aceste chestiuni, o mărturisim, a fost și este cu totul foarte departe de noi gândul de a aduce o cât de mică jignire autorității de Stat. Ci din contră, ca fiu al Bisericii și loial cetățean al Statului, credem că ne-am făcut o datorie de conștiință, dacă ne-am permis să înfățișăm aici aceste lucruri așa cum se prezintă ele pentru interesele Bisericii și ale Țării. Căci, sectarismul a fost totdeauna și este și astăzi un baccil periculos care a ros la temelia credinței ecumenice și în ipostaza în care se reliefează astăzi, în țara noastră, macină unitatea sufletească a neamului. El trebue privit și tratat în consecință. De aceea ne place să credem, că actualul regim, care s'a dovedit cu prisosință că știe să lucreze amăsurat intereselor superioare pe care le cere Țara, nu se va lăsa ademenit de șoapte străine spiritualității noastre, ci la timpul său, va înfige adânc bisturiul în coptura tuturor acestor asociații, nepoftite și pretinse religioase, spre pacea și deplina liniște a acestei Țări.

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Onisifor Ghibu: LA A DOUĂZECEA ANIVERSARE A UNIVERSITĂȚII DACIEI SUPERIOARE. Edit. „Ardealul" Cluj, pag. 64. Lei 40.

Neobositul explorator al tainițelor documentare, Dl prof. univ. Onisifor Ghibu descopere din nou de sub praful îndosirilor și tăgăduirilor din trecutul vremurilor vitrege, drepturi și dovezi, pe cari le redă într'o broșură.

Este documentara conferință, rostită de D-sa în ziua memorabilă de 12 Mai 1939, în fața celor ce au avut – cu două decenii în urmă – misiunea istorică de a prelua și preda justei sale destinații supremul focar de cultură din plaiurile ardelene, precum și acelora cari dețin azi destinele înaltului așezământ.

Reprivind dela înălțimea acestei zile peste trecutul celor 358 ani de existență și 20 de stăpânire românească, distinsul conferențiar recheamă și înprospătează cele mai importante momente ale ei în legătură cu neamul. Amintiri triste și dureroase. Căci înalta ctitorie a Principelui Stefan Báthory întemeiată spre vecinica amintire a lucrurilor și a vremurilor a deviat mereu dela scopul primordial și voința intemeietorului. Cultura a devenit un pretext, iar politica un scop. Lumina ei s'a revărsat numai asupra celor privilegiați iar beneficiile moșiilor ei din jurul Clujului, le-au cunoscut numai elementele slugarnice și fără conștiință. A fost complect uitată mulțimea de iobagi români cari populau provincia. Nici hărnicia, nici

agerimea celor oropsiți n'a putut frânge cerbicia Iezuiților și Piariștilor conducători și mandatari ai Romei și Vienei. Eludarea pretenziunilor și drepturilor românești devenise sistem.

Dar a sunat ceasul dreptății, cu repunerea în drepturi. Pe lângă unele nedumeriri și șovăeli, Universitatea s'a redat menirei sale adevărate. Ea a intrat în patrimoniul Statului Român în momente impresionante. Poate tocmai acestor momente se datoresc unele întrelăsări de amănunt. După două decenii însă, e timpul să se repare și ultima greșală. Adică repunerea ei în vechile ei drepturi de stăpânire. Justiția și-a spus cuvântul hotăritor și în ce privește bunurile ei, cu instituțiile și biserica ei.

Dacă o informație lapidară de atunci a putut trăgăna atâta timp o cauză justă, desigur că și dovezile zdrobitoare de azi și stăruința celei mai competente persoane în cauză trebuia să fie încununate de succes. Situația de drept trebuie tradusă în fapt.

Noul regim de renaștere națională are chemarea și puterea s'o implinească.

Iar distinsele persoane cari au contribuit la executarea actului preluării Universității din Cluj la 12 Mai 1919 au azi în virtutea posturilor înalte ce le dețin în Stat înalta misiune de a interveni, iar toți aceia cari au luat lumină din lumina ei, de a stărui.

V. MATEIU

Preot Dr. Spiridon Cândea, profesor la Academia Teologică „Andreiană" din Sibiu și Consilier arhiepiscopesc: „HRISTOS ȘI MÂNTUIREA SUFLETEASCĂ A ORĂȘENILOR", 302 pagini, 140 Lei.

Cartea aceasta a atins problema pastorației în miezul ei. Intr'adevăr problema păstoririi orașelor este osia în jurul căreia se învârtește întreg complexul de intervenții duhovnicești în scopul mântuirii sufletelor. Orașele exercită o influență mare asupra satelor, în toate domeniile vieții. Din orașe se transmit la sate mai ales obiceiuri rele, prin fluxul și refluxul populației. Ceeace este inima pentru trupul omenesc, aceea este orașul pentru țară. Iată pentru ce, orașele constitue scheletul întregului mecanism de valoare duhovnicească.

Sf. Apostol Pavel a făcut acelaș lucru, bine știind, de pe atunci, că încreștinând orașul, chemi cu el la mântuire întreg furnicarul de lume care se perândează pe acolo, și întregul colț de țară. Și a isbutit.

Păr. Prof. Dr. S. Cândea, pune acum problema aplicată la orașele românești; pentrucă orașele României s'au mărit după unirea cea mare, și viața din ele prezintă azi cele mai variate aspecte. Prin această carte preoțimea noastră este chemată să chibzuiască bine asupra răului bisericesc și național, care apasă asupra sufletelor dela orașe. Sectele și curentele subversive își au leagănul aici, să nu se uite.

Cartea este împărțită cu multă dibăcie de dascăl și păstor, în trei părți: I. Importanța și necesitatea conducerii pastorale a orașelor; II. Problema socială, religioasă și morală a intelectualilor, muncitorilor și clasei mijlocii; III. Mijloacele de îndreptare.

In aceste trei părți mari, analizează toate aspectele vieții claselor sociale din orașe. Este neasemănat de frumoasă paralela între sufletul orășenilor și a celor dela sate: unii sunt sceptici, iar ceilalți cu tăria credinței. Pricina scepticismului și al răului moral dela orașe, este decăderea vieții familiare și concepțiile greșite ale școalei moderne. Din aceste două focare, ar trebui să plece cinstea și omenia, căci ele sunt baza întregului organism social. Ia apoi pe rând pe diferiții dușmani ai acestor două nuclee și ne dă recete de tămăduire: pregătirea mirilor, asociațiile de femei, de bărbați, intensificarea practicelor religioase în familii, părinții ca educatori etc. Aici ne dă din belșug sugestii bune de lucru. Din școală să iese caractere, nu elemente pline de știință și fără credință.

Unele dintre cele mai interesante capitole sunt acele rezervate „pastorației colective". Ne arată puterea armelor moderne de pastorație: presa, literatura, cinematograful și radio. In șase capitole insistă asupra „pastorației individuale". Cum poate acționa preotul la sine acasă și afară de casă.

Se dau lămuriri amănunțite asupra fișelor personale și familiare, introduse în Germania din 1919. Ultimul capitol este dedicat problemei apostolatului laic, care este o parte integrantă a apostolatului propriu preotului și trebue să se manifeste printr'o colaborare frățească între clerici și laici.

Cartea aceasta este de un nebănuit folos nu numai preoților dela sate și orașe, dar se poate folosi și ca manual de studiu în școalele noastre superioare de teologie.

Pr. N. BELEA

Dr. Milan P. Șesan: PERIODIZAREA IN ISTORIA BISERICEASCĂ UNIVERSALĂ. Studiu introductiv (Extras din revista teologică „Candela", anul L). Cernăuți, 1939.

Neobositul profesor dela Facultatea de Teologie din Cernăuți, Milan P. Șesan, a îmbogățit cu un nou studiu știința noastră teologică.

In această lucrare, autorul se ocupă de un

subiect din cele mai puţin cercetate la noi Românii ortodocşi, dar care constitue un capitol foarte important în studiul istoriografiei Bisericii universale.

Citind studiul D-lui Şesan, şi un laic în materie de Istorie Bisericească, care este însă dornic de a se aprofunda în tainele acestei ştiinţe, îşi poate satisface curiozitatea, îmbogăţindu-şi cunoştinţele din cuprinsul celor 70 de pagini.

După o scurtă introducere, autorul ne dă noţiunea Bisericii, a istoriei, trecând apoi propriu zis la periodizarea în istoria bisericească şi în istoria profană (Capit. I).

Capitolul II se ocupă excluziv de felul cum diferitele personalităţi marcante din lumea istoricilor Bisericii ortodoxe – Români, Eleni, Ruşi, Sârbi şi Bulgari – au crezut să-şi împartă materialul istoric.

In capitolul III autorul, dupăce recunoaşte că un şir întreg de momente determinante l-au silit să recurgă la o altă împărţire a istoriei bisericeşti îşi expune punctul său de vedere, susţinând cu drept cuvânt, că „nu evenimentele externe sunt decizive în periodizarea istoriei bisericii universale, ci sinteza – cuprinsul intrinsec al înlănţuirilor fireşti istorice ale evenimentelor – deci de periodizare".

Dr. Milan P. Şesan: „ORIGINEA ŞI TIMPUL PRIMELOR TRADUCERI ROMÂNEŞTI ALE SF. SCRIPTURI. (Extras din revista teologică „Candela", anul L.) Cernăuţi 1939, pp. 153.

Autorul este o personalitate bine cunoscută în lumea istoricilor, prin lucrările sale: Biserica ortodoxă rusă de după războiu, I. Biserica rusă pe teritoriul U. R. S. S. Cernăuţi 1937, şi Starea religioasă din Germania de după războiu, Cernăuţi 1938.

In lucrarea de faţă (a 24-a publicaţie) autorul cu râvna-i cunoscută, după o cercetare amănunţită, evidenţându-şi astfel din nou dragostea pentru studiul istoriografiei bisericeşti, ne arată teoriile care au fost abordate în această privinţă, cu toate părţile lor slabe şi anemice, terminând cu arătarea rezultatului cercetărilor sale la care a ajuns, analizând Psaltirea scheiană.

Studiul D-lui profesor Şesan nu este rezervat exclusiv cercului specialiştilor, care se ocupă cu soluţionarea problemei: de când datează primele scrieri româneşti? Ea este uşor accesibilă şi unui laic cultivat, expunerea măiestrită dând posibilitate oricui să poată înţelege şi citi cu plăcere studiul.

Bogata bibliografie (208 autori) este cel mai bun indiciu, că după un Eusebiu Popovici, un Romul Cândea, care au fost fala catedrei de istorie bisericească a Facultăţii teologice din Cernăuţi, urmaşul lor, Milan P. Şesan, este şi el la înălţimea chemării sale.

G. G. S.

CRONICĂ INTERNĂ

† ARMAND CĂLINESCU

Tocmai în aceste vremuri de încordare internaţională când solidaritatea tuturor fiilor Ţării noastre trebue să fie mai vie, fapta nesăbuită a unor tineri înfierbântaţi de patimile luptelor politice, a pus la grea încercare buna linişte internă a Statului român. Joi 21 Sept. a. c., la amiazi, când se 'ntorcea dela Preşidenţia Consiliului de miniştri, primul ministru Armand Călinescu a fost ucis cu focuri de revolver în apropierea locuinţei sale. Asasinii, foşti membrii ai Gărzii de Fier, au comis crima din răzbunare. Ei au fost prinşi şi executaţi îndată, pe locul unde a căzut Primul ministru.

Crima aceasta ne-a durut şi ne-a indignat adânc. Condamnăm cu ultima energie metodele teroriste. Ele nici nu au nimic comun cu firea cumpănită a Românului crescut în frica lui Dumnezeu şi în dragoste de neam.

Armand Călinescu a căzut la datorie tocmai când Ţara avea mai mare nevoie de curajul şi energia celor 46 de ani ai săi ca să se bucure de roadele ritmului nou de renaştere naţională instaurat în toate domeniile de viaţă românească. Credincios până la moarte Coroanei şi intereselor Ţării, Armand Călinescu a fost cel mai devotat sfetnic al luminatului nostru Suveran Majestatea Sa Regele *Carol II* şi executorul energic şi priceput al voinţei regale de refacere naţională.

Născut la 22 Maiu 1893 la Piteşti, după studii eminente făcute în Ţară şi la Paris – unde şi-a luat doctoratul în economia politică – a intrat în magistratură. In politică, a făcut o carieră strălucită. Prefect de Argeş în 1925, secretar general al Ministerului

Agriculturii în 1929, subsecretar de stat la interne în 1930, în 1932 devine titular al acestui departament pe care-l va conduce şi 'n 1937, în guvernul prezidat de Octavian Goga, precum şi 'n cele două guverne ale FRN dela 10 Febr. 1938 şi 30 Martie 1939. După moartea Patriarhului Miron, ajunge Preşedinte al Consiliului de miniştri, păstrând portofoliul internelor şi interimatul Ministerului apărării naţionale.

Marelui dispărut i s'au făcut funerarii naţionale, în prezenţa Suveranului şi a M. Sale Marelui Voevod Mihai de Alba-Iulia. Rămăşiţele sale pământeşti au fost înhumate cu cinste la Curtea de Argeş, alături de părinţii săi.

Dumnezeu să-i facă parte de odihna cea netrecătoare!

SCHIMBĂRI IN GUVERN. Posturile de înaltă răspundere pe cari le-a onorat regretatul Armand Călinescu au fost conplectate astfel: dl General de Divizie Gh. Argeşeanu, comandantul Corpului II Armată a fost numit Preşedinte al Consiliului de miniştri; dl General Gabriel Marinescu, prefectul Poliţiei Capitalei şi subsecretar de stat la interne, a luat conducerea acestui departament, iar dl General de Divizie Ioan Ilcuşiu, comandantul Corpului VII Armată, a fost numit titular la departamentul apărării naţionale.

O săptămână mai târziu, Guvernul prezidat de dl General Gh. Argeşeanu a demisionat. Noul Guvern e prezidat de dl C. Argetoianu, Consilier Regal şi preşedintele Senatului. Au fost create trei departamente nouă: al Ordinei publice, ocupat de dl General Gabriel Marinescu; al Propagandei, ocupat de dl Al. Radian şi al organizării FRN-ului, ocupat de dl Rezident Regal al Ţinutului Dunărea Prof. univ. C. Giurescu. Dl N. Ottescu, Rezidentul Regal al Ţinutului Mării, a fost numit titular al departamentului internelor, iar dl August Filip, subsecretar de stat pe lângă Preşedenţia Consiliului de miniştri. Au ieşit din Guvern: dl E. Titeanu, fost subsecretar de stat al Propagandei şi Păr. Nae Popescu, fost subsecretar de stat la Culte şi Arte.

Noul Guvern, care-i tot o emanaţie a FRN-ului, continuă opera predecesorului său. In conflictul actual, România păstrează mai departe o atitudine de strictă neutralitate. Actuala formaţie ministerială s'a bucurat de-o primire favorabilă şi în cercurile politice de peste hotare. Gr. T. M.

EXPOZIŢIILE „ASTREI". Serbările „Astrei", cari aveau să se desfăşoare în ziua de 10 Septemvrie a. c. la Cluj, în prezenţa M. Sale Regelui, din pricina vremilor tulburi prin care trecem n'au mai avut loc. Totuşi, venerabila Societate culturală n'a lăsat să treacă fără urmă ziua amintită, ci a inaugurat în capitala Ardealului două expoziţii extrem de interesante: una, „Astra" în documente, cărţi şi imagini, în localul Bibliotecii Universităţii, la deschiderea căreia au vorbit frumos d-nii Prof. I. Moldovan, preşedintele Asociaţiei, Dr. N. Zigre, ministrul Cultelor şi d-l prof. I. Breazu, iar a doua – Arta plastică din Ardeal după Unire – în localul Colegiului academic. La deschiderea acesteia au luat cuvântul d-nii Prof. I. Haţiegan, preşedintele despărţământului clujan al „Astrei", d-l Ion Marin Sadoveanu, subsecretar de stat la Ministerul Cultelor şi Artelor şi d-l prof. Ion Chinezu.

Cele mai multe ilustraţii din numărul prezent al revistei noastre înfăţişează reproduceri de-ale operelor expuse la Colegiul academic. Clişeele le-am obţinut prin bunăvoinţa d-lui prof. I. Chinezu, bunăvoinţă pentru care-i mulţumim călduros.

CRONICA EXTERNĂ

INTERVENŢIA RUSEASCĂ IN POLONIA. Situaţia internaţională – şi aşa destul de încărcată în urma invaziei armatei germane în Polonia – s'a înrăutăţit şi mai mult în a doua jumătate a lunii trecute. Nemţii, sprijiniţi de formidabilele lor unităţi motorizate, de diviziile blindate şi de aviaţie, au ajuns după două săptămâni de lupte crâncene, la porţile Varşoviei. Guvernul polonez, dupăce şi-a mutat de câteva ori sediul, la Lublin şi în alte părţi, a trebuit să se refugieze în România, împreună cu Preşedintele republicii, dl Ignat Moscicki şi cu mareşalul Rydz Smigly. Zeci de mii de oameni, precum şi un număr important de trupe, au căutat adăpost în ţările vecine, România, Ungaria şi Lituania. Era şi timpul. Căci Rusia, care până aci se menţinuse în espectativă, a atacat armata polonă pe la spate, sub pretextul că vine să apere interesele ucrainenilor şi ruşilor albi din Polonia. După câteva zile de marş, trupele ruseşti s'au întâlnit în mai multe puncte cu cele germane. Răsboiul însă nu se sfârşise. Armatele polone din peninsula Hela, fortăreaţa Modlin şi Varşovia continuau să reziste cu un curaj şi o dârzenie demnă de cadeţii din Alcazar. Striviţi de numărul mare şi de tehnica superioară a armatelor de ocupaţie, bravii aceştia cari au stârnit admiraţia întregei lumi prin eroismul lor, au trebuit în cele din urmă să capituleze. Varşovia a suferit îndeosebi de pe urma asediului german. Din capitala Poloniei înfrânte n'au mai rămas decât ruini.

IMPĂRŢIREA POLONIEI. In ultimele zile ale lunii trecute, ministrul de externe al Germaniei dl Ioachim von Ribentrop, a vizitat pentru a doua oară Moscova. Scopul călătoriei sale a fost împărţirea Poloniei. Guvernele sovietic şi german au stabilit linia

de demarcaţie dintre cele două ţări amice. Ruşii iau partea de răsărit – cu oraşele Vilna, Brest-Litowsk şi Modlin – precum şi Galiţia cu oraşul Lemberg. Nemţilor le-a revenit Coridorul cu oraşul Danzig, Varşovia şi regiunea industrială a Sileziei poloneze. Majoritatea populaţiei poloneze a ajuns sub stăpânire germană. Evreii de cari germanii n'au lipsă, şi terenurile petrolifere, de cari ar fi avut, le-au revenit ruşilor.

PE FRONTUL DE VEST ostilităţile se desfăşoară ceva mai încet. Armata franceză a atacat pe Mosela, în dreptul Luxenburgului. Peste cincizeci de sate germane au fost ocupate. Fiecare petec de pământ trebue cucerit cu grije şi fortificat, din pricina terenului minat şi a armelor automate. Inaintarea franceză spre linia Siegfried se face încet, dar sigur. Oraşul Saarbrücken, un important centru industrial, se află sub tirul artileriei franceze. Regiunea minieră din vecinătatea lui a fost evacuată. Se dau lupte de avantgărzi şi dueluri de artilerie. Ciocniri mai mari nu s'au produs încă. Incetineala cu care se desfăşoară operaţiile, este explicabilă astfel: pe frontul de Vest se duce un răsboiu de redute; acolo au întâietate tehnicienii; comandamentul francez vrea să cruţe materialul şi trupa, căci un răsboiu nu se câştigă cu morţi, ci cu oameni vii.

Aviaţa engleză continuă să arunce manifeste asupra teritoriului german. Porturile Wilhelmshaven şi Kiel au fost bombardate. Mici lupte aeriene au fost semnalate în diverse părţi ale frontului. Sborurile de recunoaştere sunt din ce în ce mai dese.

Pe apă, răsboiul e cu mult mai violent. Submarinele germane au torpilat mai multe unităţi ale marinei comerciale şi militare engleze şi franceze. Replica aliaţilor a fost promptă. Marea Nordului e minată în întregime. Vasele comerciale, escortate pretutindenea de unităţi ale marinei militare, au fost înarmate. Marina comercială germană a fost nevoită să se refugieze în porturile ţărilor neutre.

Franţa şi Anglia au înfiinţat un Minister al răsboiului economic şi au aplicat blocada contra Germaniei. Zi de zi sunt capturate imense cantităţi de mărfuri şi alimente destinate Reichului. Aliaţii urmăresc capitularea Germaniei prin foamete şi lipsă de materii prime. In acest scop, s'au pregătit pentru un răsboiu lung, pe care-l duc nu împotriva poporului german – zic ei – ci contra regimului naţional-socialist.

Un atac aerian german – care se pare că nu a isbutut – s'a produs contra flotei engleze de răsboiu din Marea Nordului.

Anglia şi Franţa primesc mereu dovezi de simpatie şi sprijin efectiv din dominioane şi colonii.

Gr. T. M.

DELA LUME ADUNATE

Viaţa veselă

ŞTIE

Iancu şi Costică s'au întâlnit în tren. Trenul e gol. Insfârşit la o staţie se urcă un călător.

Iancu: Du-te de-l întreabă dacă ştie să joace Poker.

Costică: (se execută şi apoi se întoarce). Nu-i nimic de făcut: ştie!

OBSERVARE CU TÂLC

Cunoscutul romancier G. P. — îşi câştiga pe vremuri existenţa scriind articole la diferite reviste.

Intr'o zi directorul uneia îi spune:

— E bun articolul, dar e prea profund. Trebuie să scrii aşa fel încât să te înţeleagă toţi idioţii.

— Şi care-i partea din articol, pe care n'ai înţeles-o?!

DOCTORUL

— Cine a sunat?

— Coniţă, a venit d-l doctor...

— Nu pot să-l primesc, că sunt bolnavă.

RECORDUL OPTIMISMULUI

Un individ cade dela etajul al 10-lea, şi când ajunge prin dreptul etajului întâi, îşi zice în gând:

— Până acum, am ajuns bine... Te pomeneşti... că scap şi de-acum în colo!...

ERUDIŢIE

— Dumneata, care ai voiajat atâta, trebue să cunoşti bine geografia...

— Asta nu... e singura ţară, unde n'am fost.

SUSPECT

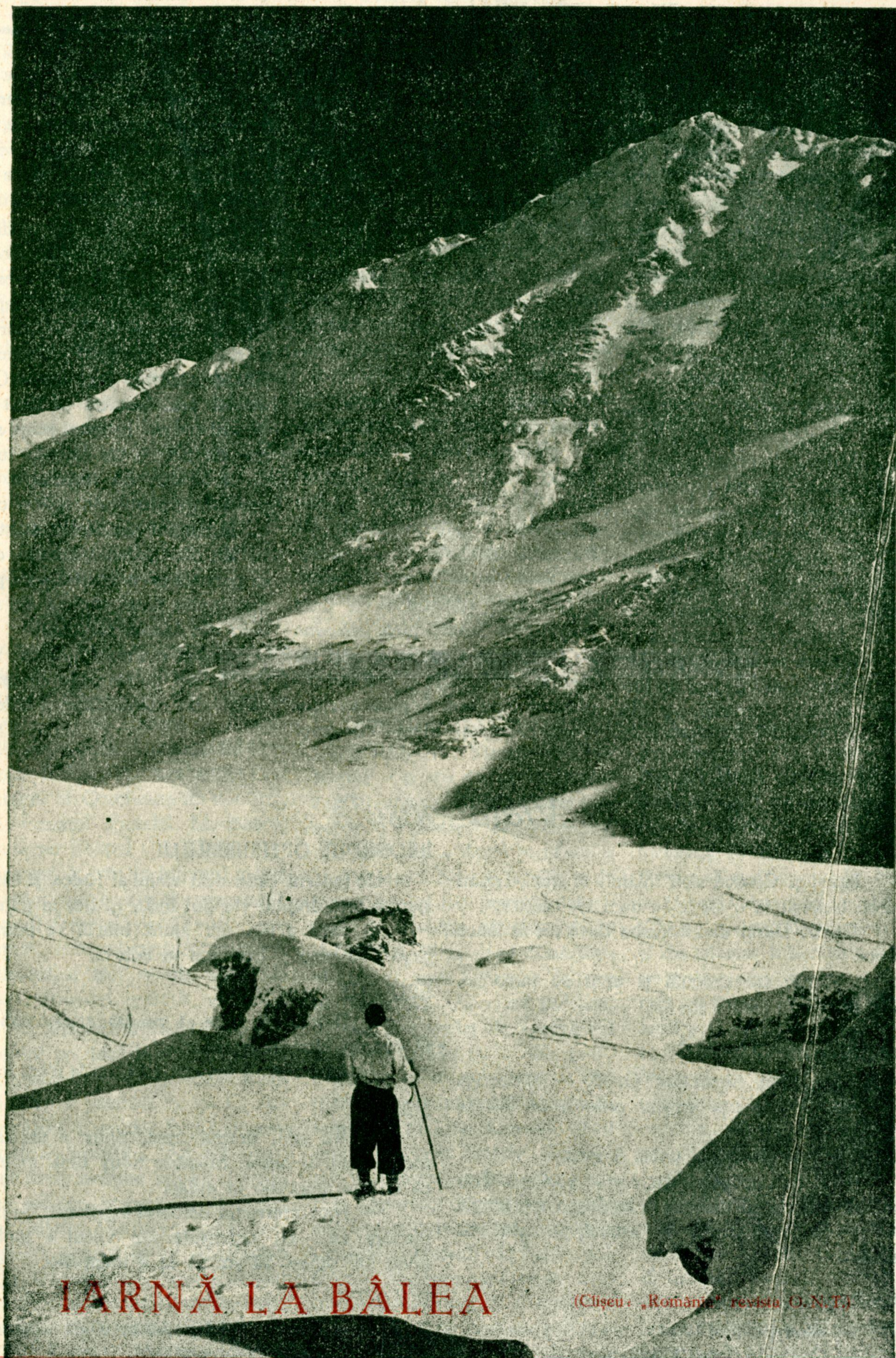
— Nu ştiu, dragul meu, unde a dispărut rochia mea de seară. Mi-aduc totuş bine aminte că eri am atârnat-o în dulap.

— Hm, murmură bărbatul îngrijorat. Te pomeneşti că... azi dimineaţă am văzut o molie, eşind din dulap. Să ştii că ea a mâncat-o.

PLĂCEREA

Baba: Iară beai? Nu ţi-a spus eri doctorul să nu mai beai la fiecare masă?

Moşul: Atunci... du de aici masa.

IARNĂ LA BÂLEA

(Clișeu: „România" revista O.N.T.)

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE - APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMĂR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

—o-o—

ÎN ACEST NUMĂR:

VIAȚA VESELĂ - NUMEROASE ILUSTRAȚII